

בספטמבר 2022 ימלאו 50 שנה למכון משואה.

לקראת שנת היובל נחשוף מידי שבוע, במשך 50 שבועות, פריט נבחר מתוך אוספי ארכיון משואה.

פריט מספר 15 – הבריחה מ"הפורט התשיעי"

בתאריך 24/12/1943, לפני 78 שנים, ברחו 64 אסירים מ"הפורט התשיעי" במבצע נועז ורב-סכנות.

"הפורט התשיעי" היה אתר הרג המוני במתחם מבוצר ליד העיר קובנה שבליטא. במהלך מלחמת העולם השנייה נרצחו בו כ-45,000 נפש, מרביתם יהודי גטו קובנה וכן אלפי יהודים שנשלחו ברכבות מגרמניה, אוסטריה, צ'כוסלובקיה וצרפת, כמו גם שבויי מלחמה סובייטים ומתנגדי המשטר.

בסתיו 1943 החלו הגרמנים בפעולות טשטוש עקבות הרצח ההמוני ע"י הוצאת הגוויות ושריפתן. המשימה הוטלה על 64 אסירים יהודים, רובם חברי המחתרת בגטו קובנה שנתפסו בדרכם להקמת בסיס פרטיזנים ביער, וחלקם שבויי מלחמה יהודים. האסירים היו נתונים לשמירה קפדנית וכבולים בשלשלאות.

בערב חג המולד, ב-24 בדצמבר 1943, לאחר מבצע תכנון מורכב וחשאי של הקבוצה, ברחו כל 64 האסירים מ"הפורט התשיעי" המוקף חומה. 11 מהם החליטו להסתכן וחזרו לגטו כדי לדווח בפירוט על הרצח ההמוני שבוצע בפורט התשיעי.

בעדות השמורה בארכיון משואה מתאר מיכאל יצחקי (גלבטרונק), ממארגני המבצע הנמנה על החוזרים לגטו, את הבריחה של כל אסירי הפורט התשיעי בליל חג המולד 1943.

פריטים מקושרים – סרטון וידאו – עדותו של מיכאל יצחקי על הבריחה מהפורט התשיעי